

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 627

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 11 juni 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Landbouwgronden - Drainagesystemen

Voor het vierde jaar op rij worden we geconfronteerd met waterschaarste en droogte. Alle analyses van experts wijzen er op dat de belangrijkste uitdaging is om de infiltratie te versterken en hemelwater minder snel af te voeren. Dat is belangrijk in de bebouwde omgeving door ontharding, de aanleg van wadi's,...

Maar ook in de open ruimte was het beleid nog veel te veel gericht op een snelle afvoer. Zo werden de voorbije decennia zeer veel gronden gedraineerd. Doel was om de bewerkbaarheid van percelen te verbeteren en vroeger op het veld te kunnen. Een aanzienlijk deel van het neerslagwater verlaat via die drainage de percelen en is dan niet meer beschikbaar voor de teelt. De drainage zorgt er ook voor dat het grondwater minder aangevuld wordt. Het gevolg is dat de gronden in periodes van droogte nood hebben aan water. Landbouwers opteren dan ook steeds meer voor irrigatie van akkers en zelfs graslanden met grondwater en/of water gecapteerd uit waterlopen.

Nog steeds worden in Vlaanderen nieuwe drainages gerealiseerd. De aanleg van nieuwe drainages in landbouwzones is vrijgesteld van een omgevingsvergunning, maar niet in ruimtelijk kwetsbare gebieden en overstromingsgebieden.

Een oplossing om water veel beter vast te houden en bijgevolg in een buffer op de landbouwgronden te voorzien, zijn peilgestuurde drainagesystemen. In twee gevallen is een lage waterstand een must: bij het zaaien en het oogsten. In andere periodes is deze lage waterstand niet nodig. Conventionele drainage voert al het overtollig water af, ook op een moment dat het niet nodig of zelf niet wenselijk is. Met peilgestuurde drainagesystemen kan de landbouwer het waterpeil regelen zodat enkel tijdens de korte periodes dat dit nodig is het peil verlaagd wordt op het veld. Door de installatie van peilgestuurde drainage kan de landbouwer dus de waterbergingscapaciteit van de bodem onder het gewas zodanig (nauwkeurig) sturen volgens behoefte van de bodem en het gewas, dat het gewas voordeel haalt uit de betere waterconservering. Bovendien blijkt uit onderzoek dat er bij peilgestuurde drainage minder nitraat uitspoelt dan bij conventionele drainage door de lagere waterafvoer via de drains. Er doen zich ook minder pieken voor in de nutriëntenbelasting.

Het water- en bodembeheer in landbouwgebieden is nog steeds veel te veel gericht op de afvoer van water en veel te weinig op het vasthouden van water. De problemen met droogte tonen aan dat een duidelijke omslag dringend nodig is.

1. Heeft de minister een overzicht van de oppervlakte aan landbouwgrond die gedraineerd wordt via ondergrondse afvoer (drainagebuizen)? Gelieve een overzicht per provincie te geven.
2. Heeft de minister een overzicht van de oppervlakte landbouwgrond waar in peilgestuurde drainagesysteem voorzien werd? Gelieve een overzicht per provincie te geven.
3. Onderschrijft de minister dat de omvorming van conventionele drainage naar peilgestuurde drainage een belangrijke maatregel is om droogte in landbouwgebieden te voorkomen?
4. Overweegt de minister om op structurele wijze landbouwers financieel te ondersteunen die ervoor opteren om hun conventionele drainagesysteem om te vormen naar een peilgestuurd drainagesysteem via het Vlaams GLB Strategisch Plan?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 627 van 11 juni 2020

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1-2. Mijn administratie beschikt niet over het gevraagde overzicht.

3. De werking van drainage is gebaseerd op de wet van de communicerende vaten. Drainagebuizen voeren water af wanneer de grondwaterstand hoger is dan de ligging van de buizen. Water kiest de weg van de minste weerstand en stroomt naar beneden. Daarvoor is altijd een drukhoogteverschil nodig. Dit is het hoogteverschil tussen de grondwaterstand en de diepte waarop de drainagebuis is gelegd (mits deze vrij kan lozen). De drain voert eerst het water af dat het dichtst bij de buis aanwezig is.

Water dat verder van de buis zit, stroomt via stromingsbanen tot onder de buis. Hierdoor stroomt tweedee van het water van onderuit de drainagebuis in. Door de druk vanuit de hogere grondwaterstand wordt het water de drainagebuis in geperst en afgevoerd naar de eindbuis. Meestal mondt die uit in een sloot.

Drainage werkt dus vooral om water van onderuit af te voeren. Infiltratie in de bodem blijft mogelijk, alleen hoge waterstanden in de bodem worden afgevlakt.

Bij een peilgestuurde drainage is de installatie erop gemaakt om verschillende drainniveau's te kunnen instellen en zo meer water te kunnen vasthouden in natte periodes en dus het waterbergend vermogen/de waterbeschikbaarheid van de bodem tijdelijk te verhogen. Bij wegzakkende waterpeilen tijdens een langere droogteperiode zakt het waterpeil in de bodem ook bij peilgestuurde drainage onder de drainagebuizen en treedt droogte op, net als bij een niet gedraineerd perceel.

Peilgestuurde drainage kan een positieve bijdrage leveren wanneer de randvoorwaarden vervuld zijn en de omgevingsfactoren het toelaten. Bij peilgestuurde drainage is het beheer door de landbouwer voor het instellen van de drainhoogte van cruciaal belang.

4. Ik volg de resultaten van lopende projecten rond peilgestuurde drainage op en onderzoek de mogelijkheden om de peilgestuurde drainage te ondersteunen.